

mostu, Ti svetujem, ljubi čitatelj, da najameš fiakarja, kajti peš imaš kake debele četrť ure hodá v mesto, ali pa da sedeš v kak „omnibus“, kateri so posebno elegantni, in ktere lastniki vélikih gostivnic, na priliko „svratište Prikner“, „svratište pri jagnjetu“ in še drugi na kolo-dvor pošiljajo, da jim popotne goste dovažajo. Tedaj odpravim brez dolzega pomislika v kratkem vse nadležne vprašanja „schoffens fiaker“ s tem, da tiho v omnibus „sovratište Prukner“ sedem. Kmali nas v „spodnjo Ilico“ pripelje. Dospevši v mesto so plinove svetilnice že deloma gorele, deloma pa so jih prižigali, tedaj je bilo prepozno še danes mesto ogledati. Podal sem se tedaj k počitku. (Dal. prih.)

Kaj nekteri mislijo o „slovenski Matici.“

Tone. Si že pristopil k „Matici“, Matija?

Matija. Še ne, pa bom menda moral! — Kaj pa ti, si že?

Tone. Še tudi ne — bova pa skup; zadnji čas je!

Matija. Dobro! — koliko bodeš pa dal?

Tone. Manj ko petdeset gotovo ne!

Matija. Oho, tega pa pri meni že ne bode!

Tone. Pa bi se ne sramoval menj dati?

Matija. Nikakor ne — čez deset jih ne bode šlo iz moje mošnje za to norčijo, in še te dam samo — no, saj veš!

Tone. Je li to tvoja resnica?

Matija. Gôla resnica!

Tone. Pa „slov. Matica“ je tebi norčija?

Matija. Da! nič družega, kakor vsi drugi „vereini“, samo da ljudi deró!

Tone. Sram te bodi! — tega bi si pa ne bil nikdar mislil o tebi! Pa tudi veš, kaj je namen „Matici“?

Matija. Saj sem že rekel, kaj mislim o nji.

Tone. Budalo! kaj pa povzdiga literaturo?

Matija. Ej pojte z vašo „literaturo“, — kako dolgo je že narod slovenski bival brez literature, in bil je srečen in zadovoljen; zdaj pa mu hočete po sili vrivati knjige, ki jih v vašem mesečnem jeziku še razume ne. Naj si tiska knjige, kdor jih hoče brati; narod ne bo svojih žuljev za to dajal, da se mastijo nekteri pisavci od njih, in zapivajo njih krvavi denar po gostivnah.

Pravičen srd zgrabil je Toneta. „Neumnež zabiti!“ — je rekel ter pobegnil od prijatla. Matija pa je hodil po sobi sém in tjà ter še dolgo modroval sam s seboj: „Petdeset goldinarjev, ha, ha! pa za nič! — za prazne knjige! Kaj je meni treba knjig — jaz jih ne berem! Pa saj bi tudi marsikterega „slovenskega norca“ v hudo stisko spravil, ako ga pitaš: je li zna brati slovenski? Za kmeta in rokodelca pa celó je najbolje, da neumen ostane.

Tako je govoril in duhtal Matija, ki se sicer še šteje med „prave domorodce.“ Tacih Matijev nam, žali bože! ne manjka, — Matijev, ki imajo vedno polne usta o domorodstvu, o ljubezni do naroda; kadar bi pa imeli djanski pokazati, koliko jim je za pravi blagostan naroda, se skrijejo kakor krt v luknjo.

.....i.

Drobtine iz naroda.

Nabral Rogáčki.

* Ko sem v minulem mesecu počitnic dijaških hodil za Sotlo (narod pravi ji večidel „Sokla“ in navadnejše od prvega je to ime gornji Sokli, kateri tudi „Soklica“ pravijo) tjà gori do vira njenega na „vélicem Jurjevcu“, imenoval mi je kažipot bližnje hribe in kraje. Med družimi zaslišal sem imé Jurjevcu sosednega hriba „Be-

linec.“ Davorine nam preljubljeni! je li ime tega hriba v kakošni zvezi z Vašim božanstvom slovanskim „Belinom“?

* Da je nemški veznik „dass“ bil še v srednjem veku zaime oziravno, dosti je znano; da je pa v slovanščini še danes pogosto taka, zapazili so marti le redki. V narodu slovanskem bivajočem po dolnjem Štírskem, najprej krog gornje Sotle, zeló navadno ti je to; v sosednem hrvaškem Zagorji našel sem, kolikor mi je bilo priložnost opazovati ljudstvo, isto tako. Zapazil sem pa, da ljudstvo rabi v narodski govorici pogosto mesto našega pismenega „da“, „de“ besedico „ka“, ki je brez dvoma v sorodu z oziravnikom „ki.“ Na pr.: „Veseli me, ka ste prišli“, — „denem na solnce, ka se posuši“, — „znam, da ne bodo odišli, ka nebi pili čašice vina“ (lej „da“ in „ka“), -- „ja bi si (v)zel, ka bi bile slobodne“ (da je dovoljeno), — „veli, da nije ona za te, ka bi pure pasla (spet „da“ in „ka“) itd. O tej reči spisati bi se dal velik sestavek, pa prepuščam to družim, ker jez nisem slovničar, niti bi ne hotel biti. Samo sprožiti to stvar, bil je namen moj; tančnejše pretresovali jo bodo učenjaki naši. Lahko, da bila bi vredna ta svojost narodske govornice, da jo vzamemo v pismeno slovenščino!

* Narodu hrvaškemu dopadajo se narodne popevke sosedov bližnjih jim Štajarcev; priča tega je, da se milene pesmi štajarske čedalje bolj množé in razprostirajo med Hrvati. Mnogo je popevek narodskih, ki imajo domovino svojo v južni Štírski, pa so sedaj last velicega dela Zagorcev hrvaških. Večidel je svetih pesem, katerih se narod od naroda, ili bolje, brat od brata, na skupnih shodiščih nauči. Ko sem ne davno na „Trškem vrhu“ pri Krapini bil, popeval je v prijaznem večeru velik venec Hrvatíc okoli cerkve Matere Božje hodé svete pesmi Mariine, ki so okrog Rogatca domá. — Pa tudi posvetnih najdeš obilo; tako se ona od prstana:

„Se m' je dala, se m' je dala
moj prsten nazaj“ itd.

ili ona od dobrovoljne pivke:

„Še jankico prodala bom,
Za sladko vince dala bom,
Ne grem domov, ne grem domov,
Sem žejna premočnov“ itd.

daleč okoli po Zagorji popeva.

Skoro ravno taka je gledé narodne nošnje hrvaške, ki se vedno bolj izgubiva. Med tem, ko so nedavno še slehernega, ki ni nosil „bizic“, „torbe“ in „surine“, zvali „Kranjca“ ili „švoba“, jeli so in to pogostoma, nositi se štajarski; barem po nedeljah in praznikih opravljen je vsak, ki le malo več premore, s hlačami, kamižolo, poslikom, na glavi pa ima zavihan klobučec! — Lejte, kako se bližajo in pridružujejo naše plemena same po sebi! Domoljubno srce! te li ne veselí to? Lej, narod sam, ne vedé, dela za zložnost, za vzajemnost.

* Torbica, ki je bila nekđaj vednovečno spremeljavka vsacega prostega Hrvata, tako da je nastala poslovice:

Horvat kak se zleže,
Za torbicom seže —

jela se je tudi izgubljevati med Zagorci. Vidiš jo sicer še pogosto, vendar navadna, kakor je bila, ni več. Barem ob nedeljah in praznikih iskati ga moraš Zagorca, ki bi jo nosil. Tudi v tem se vidi ljubav Zagorcev do nošnje štajarske.

* „Nemoj pačiti brate, milenog jezika zagorskoga“ — čul sem nedavno mladega Zagorca reči brzdalinu, ki je nesramno kvasil. — Kaj porečete vi k temu, ki se sramujete naroda svojega in sladkoglasni jezik njegov zaničujete!

.....i.